

Jan Erik Gidlund og Gullan Gidlund: Ty riket är ditt och makten. De politiska partiernas roll i svenska kommuner. Rapport från kommunaldemokratiska forskningsgruppen. Kommundepartementet, 1981:15. 248 s. + bilag.

I forbindelse med kommunevalget i november sidste år i Danmark blev der fra en række valgkommentatorers side slået stærkt på det lands- og partipolitiske aspekt ved kommunalpolitikken. Kommunevalget blev anset som en forkamp til det "rigtige" valg, og der blev udtænkt sindrige modeller til beregning af kommunevalgets forudsigelseskraft. Selve den lokal- og kommunalpolitiske problematik druknede totalt i sportsprægede prognoser for folketingsvalget.

Som vi nu ved, var der mange specifikt lokalpolitiske træk ved kommunevalget - træk, som udspringer af de sociale og geografiske problemer, som præger de pågældende lokalområder. Lokallisterne klarede sig bemærkelsesværdigt godt i en række kommuner, og dertil kom et forstærket protestelement i de store byer, som klart sprængte de traditionelle partimønstre. Kommunevalget blev på denne baggrund ikke nogen god prognose for folketingsvalget.

Rapporten "Ty riket er ditt och makten" rammer for så vidt centralt ned i hele denne problematik om forholdet mellem det lands- og det lokalpolitiske. Rapporten indgår i en længere serie af undersøgelser om det svenske kommunale selvstyre forhold, som det dog vil være for omfattende at komme nærmere ind på i denne forbindelse. Rapportserien indeholder studier af kommunalpolitikernes rekruttering og arbejdsvilkår, af kommunalreformens virkninger, af servicepolitikken og meget andet.

Når det i titlen på Gidlunds rapport hedder at "riget og magten er din", henyttes der til partiorganisationernes rolle i den svenske kommunalpolitik. Med kommunalreformen skete der samtidig en væsentlig partipolitisering af de kommunale valg, hvilket yderligere er søgt forstærket igennem indførelse af en fælles valgdag for kommune- og rigsdagsvalg. Partiorganisationerne er blevet forstærket igennem indførelse af en endog meget betydelig offentlig støtte til personale og aktiviteter i øvrigt.

I 1981 udgjorde den statslige partistøtte 69 mill. sv. kroner, den amtslige 53 mill. kr. og endelig den kommunale 102 mill. kr. På den baggrund er det måske nok så tvivlsomt, hvis rige og magt der er tale om på det kommunale plan (og formentlig også i øvrigt). Partierne bliver på det kommunale plan overvejende finansieret ved hjælp af offentlige tilskud, og Althussers efterhånden klassiske teori om partier som ideologiske statsapparater er en nærliggende tanke. Partivæsenet kan ses som en væsentlig ideologisk og organisatorisk sammenbindingsfaktor i den svenske lokalpolitik - en sammenbindingsfaktor, der er tæt forbundet med

Jan Erik Gidlund og Gullan Gidlund: Ty riket är ditt och makten. De politiska partiernas roll i svenska kommuner. Rapport från kommunaldemokratiska forskningsgruppen. Kommundepartementet, 1981:15. 248 s. + bilag.

I forbindelse med kommunevalget i november sidste år i Danmark blev der fra en række valgkommentatorers side slået stærkt på det lands- og partipolitiske aspekt ved kommunalpolitikken. Kommunevalget blev anset som en forkamp til det "rigtige" valg, og der blev udtænkt sindrige modeller til beregning af kommunevalgets forudsigelseskraft. Selve den lokal- og kommunalpolitiske problematik druknede totalt i sportsprægede prognoser for folketingsvalget.

Som vi nu ved, var der mange specifikt lokalpolitiske træk ved kommunevalget - træk, som udspringer af de sociale og geografiske problemer, som præger de pågældende lokalområder. Lokallisterne klarede sig bemærkelsesværdigt godt i en række kommuner, og dertil kom et forstærket protestelement i de store byer, som klart sprængte de traditionelle partimønstre. Kommunevalget blev på denne baggrund ikke nogen god prognose for folketingsvalget.

Rapporten "Ty riket er ditt och makten" rammer for så vidt centralt ned i hele denne problematik om forholdet mellem det lands- og det lokalpolitiske. Rapporten indgår i en længere serie af undersøgelser om det svenske kommunale selvstyre forhold, som det dog vil være for omfattende at komme nærmere ind på i denne forbindelse. Rapportserien indeholder studier af kommunalpolitikernes rekruttering og arbejdsvilkår, af kommunalreformens virkninger, af servicepolitikken og meget andet.

Når det i titlen på Gidlunds rapport hedder at "riget og magten er din", henyttes der til partiorganisationernes rolle i den svenske kommunalpolitik. Med kommunalreformen skete der samtidig en væsentlig partipolitisering af de kommunale valg, hvilket yderligere er søgt forstærket igennem indførelse af en fælles valgdag for kommune- og rigsdagsvalg. Partiorganisationerne er blevet forstærket igennem indførelse af en endog meget betydelig offentlig støtte til personale og aktiviteter i øvrigt.

I 1981 udgjorde den statslige partistøtte 69 mill. sv. kroner, den amtslige 53 mill. kr. og endelig den kommunale 102 mill. kr. På den baggrund er det måske nok så tvivlsomt, hvis rige og magt der er tale om på det kommunale plan (og formentlig også i øvrigt). Partierne bliver på det kommunale plan overvejende finansieret ved hjælp af offentlige tilskud, og Althussers efterhånden klassiske teori om partier som ideologiske statsapparater er en nærliggende tanke. Partivæsenet kan ses som en væsentlig ideologisk og organisatorisk sammenbindingsfaktor i den svenske lokalpolitik - en sammenbindingsfaktor, der er tæt forbundet med

statsmagtens politik og støttemuligheder.

Desværre må man sige, at rapporten ikke formål at trænge ned i disse og andre uhyre centrale, teoretiske problemstillinger. Selve afgrænsningen og forståelsen af det lokalpolitiske niveau og de politiske, økonomiske og økologiske kræfter, som påvirker dette, og som kan forme det på en anden måde, end for landspolitikens vedkommende savnes stærkt. Derimod forekommer der en uendelighed af tabeller med procentfordelinger og korrelationer, som for manges vedkommende ikke er begrundet tilstrækkeligt i et teoretisk eller blot problemdefinerende oplæg.

En rapport som denne kan naturligvis godt være så kvantitativt anlagt, som det her er tilfældet, og alligevel være interessant. Dette kræver imidlertid, at det meget stærkt præciseres, hvad der er formålet med hver enkelt oversigt, og i hvilken sammenhæng den indgår dels i forhold til rapportens interne konsistens, dels i forhold til den teoretiske debat, som findes om det pågældende emne. Her er rapporten også meget svag. Der demonstreres kun et meget sporadisk kendskab til litteraturen inden for emneområdet ikke alene for så vidt angår skandinaviske forhold, men også internationalt set.

Rapportens faktiske oplysninger kan være til nytte for den, der søger meget specialiseret viden om kommunalpolitiske forhold i Sverige. I en lidt bredere sammenhæng er rapporten ikke særlig anvendelig, også fordi den rent ud sagt er overordentlig kedelig. Dette er stærkt at beklage, fordi selve rapportens oplæg og tema kunne give anledning til en lang række spændende overvejelser om lokalpolitikens muligheder, partisystemets vilkår, konfliktdimensioner i kommunalpolitikken osv. Hvis læseren selv supplerer teksten med disse teoretiske problemstillinger og udsøger sig de mest interessante tabeloversigter, kan rapporten anbefales.

Søren Villadsen

John C. Griffiths Afghanistan. Key to a Continent, André Deutsch 1981, 225 s., 184,50 kr.

John C. Griffiths bliver på bogens omslag præsenteret som professionel forfatter og journalist, og det oplyses, at han er en særdeles berejst mand, samt at han - når han opholder sig i England - deltager aktivt i Liberal partipolitik.

Efter den foreliggende bog at dømme er han dog langt bedre som journalist end som forfatter, og er formodentlig mere harmløs som rejsende end som politiker.

Han er en god journalist i den forstand, at han er en god iagttager, der på en engageret måde er i stand til at formidle nogle indtryk og oplysninger om for-